

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta Rajavartiolaitoksen rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen (HE x/2026 vp) täydentämisestä

Johdanto

Sisäministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Rajavartiolaitoksen rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi annetun hallituksen esityksen (HE x/2026 vp) täydentämisestä.

Esityksen tarkoituksena on täydentää Rajavartiolaitoksen rikostiedusteluhankkeen ensimmäisessä vaiheessa valmisteltua hallituksen esitystä, joka pyritään antamaan eduskunnalle elokuussa. Lausuntokierroksen jälkeen muokattu ensimmäisen vaiheen esitysluonnos, sellaisena kuin se on toimitettu lainsäädännön arviointineuvostolle, on nähtävillä lausuntopalvelussa tausta-aineistona.

Täydentävässä esityksessä lisättäisiin ensimmäisen vaiheen esityksen lakiehdotuksiin ne säännökset, joiden säätäminen edellyttää perustuslain 10 §:n kotirauhan suojaa ja luottamuksellisen viestin suojaa koskevien lakivarausten muuttamista. Perustuslain 10 §:n muuttamista koskeva hallituksen esitys (HE 50/2026 vp) on eduskunnan käsiteltävänä. Lisäksi Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain 3 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännökset uusista salaisista tiedonhankintakeinoista. Esityksessä ehdotetaan muutoksia myös pakkokeinolakiin.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan Rajavartiolaitoksen toimivaltuuksia kehitetään turvallisuusympäristön vaatimusten mukaisesti. Hallitusohjelman mukaan hallitus vahvistaa rikostorjuntaa kansalaisten turvallisuuden ja viranomaisia kohtaan koetun luottamuksen lisäämiseksi. Hallitus pitää järjestäytynyttä rikollisuutta vakavana uhkana Suomen turvallisuudelle ja lailliselle yhteiskuntajärjestykselle. Sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi otetaan käyttöön uusi rikostiedustelusäytäntö, joka mahdollistaa nykyistä tehokkaamman puuttumisen uhkaperusteisesti muun muassa vakavaan jengi- ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti varmistaa, että Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalaki tukee rikostorjuntaa riittävällä tavalla ja että uhkaperusteisella rikostiedustelusääntelyllä voidaan tehokkaasti puuttua muun muassa vakavaan jengi- ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Tavoitteena on täydentää hallituksen esitystä eduskunnalle Rajavartiolaitoksen rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi siten, että mainitussa esityksessä ehdotetun uhkaperusteisen rikostiedustelun sääntelykehikkoon lisättäisiin sellaisia rikostiedustelukeinoja, joilla voidaan puuttua luottamuksellisen viestin suojaan tai valtiosääntöoikeudelliseen kotirauhan suojaan. Tällaisia tiedonhankintakeinoja ovat telekuuntelu, tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta, televalvonta, yhdistymistietojen hankkiminen, tekninen kuuntelu ja tekninen laitetarkkailu. Uhkaperusteisen rikostiedustelun keinovalikoimaan lisättäisiin myös kokonaan uudet sijaintitiedon hankkimista, paikkatiedustelua ja osallistuvan tietolähteen käyttöä koskeva toimivaltuudet, joita ehdotetaan lisättäväksi myös Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain 3 lukuun rikoksen estämiseksi.

Tavoitteena on varmistaa, että uhkaperusteisessa rikostiedustelussa olisi riittävät tiedonhankintaa koskevat toimivaltuudet, jotta ne mahdollistaisivat rikostorjunnallisesti tehokkaan tiedonhankinnan yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta vakavasti uhkaavasta järjestäytyneestä tai muusta vakavasta rikollisuudesta. Käytettävissä olevilla kattavilla tiedonhankintatoimivaltuuksilla pyritäisiin saamaan varmempaa, laadukkaampaa ja kattavampaa rikostiedustelutietoa resurssitehokkaasti. Tämän voidaan katsoa olevan välttämätön edellytys uhkaperusteisen rikostiedustelun tavoitteena olevan vakavan rikollisuuden torjunnan onnistumiselle ja yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle.

Esityksessä Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain 3 lukuun ehdotettavilla uusilla tiedonhankintatoimivaltuuksilla pyritään mahdollistamaan nykyistä laajempien salaisten tiedonhankintakeinojen käyttö vakavien rikosten estämiseksi. Muutosten tavoitteena on parantaa Rajavartiolaitoksen rikostorjuntakyvykkyyttä samalla ottaen kuitenkin huomioon tiedonhankintakeinojen kohteena olevien perusoikeuksien turvaaminen asianmukaisella tavalla.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om@gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/20413/2026.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi tai postitse (osoitteeseen Sisäministeriö, PL 26, 00023 Valtioneuvosto).

Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/20413/2026. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (<https://intermin.fi/hankkeet>, tunnus SM012:00/2026). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan viimeistään 10.9.2026.

Esitysluonnoksen pääasiallisen sisällön ja lakiehdotusten ruotsinkielinen käännös tullaan liittämään lausuntopalveluun ja sisäministeriön hankesivulle mahdollisimman pian.

Valmistelijat

Lisätietoja asiassa antavat:

yksikön päällikkö Jouni Pulkkinen, [jouni.pulkkinen\(at\)raja.fi](mailto:jouni.pulkkinen@raja.fi), p. 0295 421 610

ylitarkastaja Roosa Leväinen, [roosa.levainen\(at\)raja.fi](mailto:roosa.levainen@raja.fi), p. 0295 421 615 (poissa 10.8.–30.8.)

Linkit

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM012:00/2026> - Linkki sisäministeriön hankesivulle

<https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM012:00/2026> - Länk till inrikesministeriets projektsida

Liitteet:

[Tausta-aineisto täydennettävä HE-luonnos.docx](#) - Tämä esitysluonnos on tarkoitettu vain informatiiviseksi tausta-aineistoksi, eikä siitä pyydetä lausuntoja.

[HE-luonnos Rajavartiolaitoksen rikostiedustelua koskevan esityksen täydentämisestä.docx](#) - Lausuntoja pyydetään tästä esitysluonnoksesta.

Jakelu:

DNA Oyj
Eduskunnan oikeusasiamies
Electronic Frontier Finland ry - EFFI ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elisa Oyj
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin käräjäoikeus
Helsingin poliisilaitos
Helsingin yliopisto / Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Huoltovarmuuskeskus
Ihmisoikeusliitto ry
Juristiliitto
Keskusrikospoliisi
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maanpuolustuksen henkilökuntaliitto MPHL ry
Medialiitto ry
Oikeusministeriö
Oikeustoimittajat ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Poliisiammattikorkeakoulu
Poliisihallitus
Poliisin ja Rajan henkilöstö JHL ry
Puolustusministeriö
Päälystöliitto ry
Rajaturvallisuusunioni ry
Rikosseuraamuslaitos
Rikosuhripäivystys
Sisäministeriön poliisiosasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suojelupoliisi
Suomen Asianajajat
Suomen Erillisverkot Oy
Suomen Journalistiliitto ry
Suomen Konepäälystöliitto SKL ry
Suomen tuomariliitto ry
Suomen ympäristökeskus

Syyttäjälaitos
Tasiavallan presidentin kanslia
Telia Finland Oyj
Tiedusteluvalvontavaltuutettu
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
Tietosuojavaltuutettu
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turvallisuuskomitea
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulosottolaitos
Upseeriliitto ry
Valtioneuvoston kanslia
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vero
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hanen Tom

Pulkkinen Jouni
Sisäministeriö